

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 364/2011-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. augusta 2011 predbežne prerokoval sťažnosť M. B., Ukrajina, zastúpeného advokátom JUDr. J. G., P., vo veci namietaného porušenia čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 2 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, porušenia základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na rovnosť účastníkov konania zaručeného v čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a porušenie práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Tos 23/2011 a jeho uznesením z 10. mája 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. júla 2011 doručená sťažnosť M. B., Ukrajina (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 2 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), porušenie základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 ústavy a v čl. 8 ods. 2 listiny, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva na rovnosť účastníkov konania zaručeného v čl. 47 ods. 3 ústavy a v čl. 37 ods. 3 listiny a porušenie práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Tos 23/2011 a jeho uznesením z 10. mája 2011.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Michalovce č. k. 3 T 121/2010-114 z 2. septembra 2010 uznaný vinným zo spáchania zločinu prevádzachstva spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 355 ods. 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní 2 rokov, ktorého výkon bol podmienene odložený s určením skúšobnej doby na 4 roky. Zároveň bol sťažovateľovi uložený trest vyhostenia z územia Slovenskej republiky po dobu 10 rokov.

V inom trestnom konaní vedenom Okresným súdom Prešov (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 41 T 144/2010 je sťažovateľ na základe obžaloby podanej 14. decembra 2010 Krajskou prokuratúrou v Prešove trestne stíhaný pre zločin prevádzachstva podľa § 355 ods. 2 písm. a) a ods. 3 písm. d) Trestného zákona. V tejto trestnej veci bol sťažovateľ uznesením okresného súdu č. k. 0 Tp 94/10-22 z 9. septembra 2010 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 7 Tpo 30/2010 z 20. októbra 2010 vzatý do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a) a c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“).

Sťažovateľ v tomto trestnom konaní 5. apríla 2011 požiadal o prepustenie z väzby na slobodu. Jeho žiadosť okresný súd uznesením sp. zn. 41 T 144/2010 z 2. mája 2011

zamietol. Proti rozhodnutiu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej krajský súd uznesením č. k. 7 Tos 23/2011-2132 z 10. mája 2011 rozhodol tak, že ju zamietol.

Podľa slov sťažovateľa krajský súd svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Tos 23/2011 a uznesením z 10. mája 2011 „porušil princíp rovnosti zakotvený v čl. 47 ods. 3 Ústavy a to tým, že porušil princíp rovnosti účastníkov pred súdom. Všetci spoluobvinení okrem sťažovateľa sú stíhaní na slobode, iba sťažovateľ... je stíhaný väzobne. Súd sa nijakým spôsobom nevysporiadal so zásadou BENEFICIO COHAESIONIS – dobrodenie spočívajúce v súvislosti odvodené od zásady rovnosti účastníkov. Pokiaľ by mal sťažovateľ rovnaké postavenie ako zvyšní spoluobvinení, tak by bol stíhaný na slobode.“.

Sťažovateľ je zároveň presvedčený, že krajský súd porušil zásadu spravodlivého procesu tým, že sa „nevysporiadal s námietkou sťažovateľa vo vzťahu k jeho nariadenému výkonu trestu“. Podľa sťažovateľa „Je neprípustné, aby krajský súd neodôvodnil prednosť výkonu trestu pred výkonom väzby, pričom opak je pravdou. Preto je napádané rozhodnutie krajského súdu arbitrárne.

Naviac nie je sťažovateľovi vôbec jasné, na základe akého ustanovenia zákona mu je bránené vykonávať už uložený trest vyhostenia. Krajský súd vôbec neodôvodnil námietku sťažovateľa týkajúcu sa porušenia zákona ohľadne nevykonania trestu vyhostenia.

V princípe pokiaľ si niekto vykonáva trest odňatia slobody a začne sa voči nemu nové trestné stíhanie, podľa ustanovení tr. poriadku tiež nie je možné uprednostniť väzobné stíhanie pred výkonom trestu...

Pokiaľ je ale v trestnom práve zakázaná analógia a trest vyhostenia bol nariadený v rámci vykonávacieho konania, je neprípustné, aby samotný trest vyhostenia bol dôvodom väzby, že sa sťažovateľ nebude môcť zúčastňovať úkonov trestného konania. Súdny môžu konať prostredníctvom inštitútu dožiadania...

... výkon trestu má prednosť pred výkonom väzby. Trest vyhostenia, ktorý bol sťažovateľovi v rámci vykonávacieho konania nariadený je taktiež formou trestu odňatia slobody a preto má prednosť pred výkonom väzby.“.

Sťažovateľ taktiež uvádza, že „výsledky doteraz vykonaného vyšetrovania... nepreukázali, že by... akýmkoľvek spôsobom konania naplnil znaky objektívnej a subjektívnej stránky trestného činu, za ktorý je trestne stíhaný. Celé doteraz vykonané

vyšetrovanie svedčí len o tom, že... sa náhodou nachádzal na mieste údajného páchania trestného činu, za ktorý bola podaná obžaloba.

V prípade sťažovateľa nie sú splnené materiálne predpoklady dôvodov väzby... a to najmä na základe vykonaných dôkazov nie je preukázané, že by sa obvinený nejakým spôsobom podieľal na páchaní trestného činu, za ktorý mu bolo vznesené obvinenie. Tiež dôvodná obava, že obvinený by sa vyhýbal trestnému konaniu vyplýva najmä z toho, že mu v inom konaní bol už uložený trest vyhostenia... Uložený trest vyhostenia by svojou povahou v prípade jeho vykonania bránil obvinenému zúčastňovať sa úkonov trestného konania na území Slovenskej republiky, čo však nemôže byť dôvodom jeho väzby, keďže táto je neprimerane intenzívnym zásahom do ústavného práva na osobnú slobodu jednotlivca, pričom orgány činné v trestnom konaní a súd by mohli v prípade výkonu trestu vyhostenia efektívnejšie využívať inštitút dožiadania...

... súd pri rozhodovaní o väzbe nevzal do úvahy, že sťažovateľ sa chce dobrovoľne podriaďiť výkonu uloženého trestu, čo svedčí o jeho úmysle viesť riadny život a v budúcnosti nepáchať trestnú činnosť...

Dňa 3. 9. 2010 bol sťažovateľ na účely výkonu trestu vyhostenia zaistený... Týmto teda začal samotný proces vyhostenia. S poukázaním na ustanovenie... zákona musí byť odsúdený vyhostený do 6 mesiacov odo dňa zaistenia na účely vyhostenia, teda v tomto prípade do dňa 4. 3. 2011. Príslušný orgán mal v tomto prípade určiť čas a miesto vyhostenia do tohto dátumu a vyhostenie vykonať, keďže odklad výkonu je neprípustný. To sa však nestalo.“

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Sťažnosti sa vyhovuje.

2. Základné práva M. B... podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, čl. 2 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, čl. 17 ods. 2 Ústavy SR, čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 Ústavy SR, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3 Listiny ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 Tos 23/2011, zo dňa 10. 05. 2011 porušené boli.

3. *Uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 10. 05. 2011, sp. zn. 7 Tos 23/2011-2132 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.*

4. *Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania na účet advokáta: JUDr. J. G., P... do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia...*“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Podľa čl. 2 ods. 2 listiny štátnu moc možno uplatňovať iba v prípadoch a v medziach ustanovených zákonom, a to spôsobom ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 8 ods. 2 listiny nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak než z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len preto, že nie je schopný dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 37 ods. 3 listiny všetci účastníci sú si v konaní rovní.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

V zmysle uvedeného je predmetom sťažnosti namietané porušenie čl. 2 ods. 2 ústavy a čl. 2 ods. 2 listiny, porušenie základného práva na slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 ústavy a v čl. 8 ods. 2 listiny, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 36 ods. listiny, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní zaručeného v čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 37 ods. 3 listiny a porušenie práva na spravodlivé súdne konanie

zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Tos 23/2011 a jeho uznesením z 10. mája 2011.

1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní zaručeného v čl. 47 ods. 3 ústavy a v čl. 37 ods. 3 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru

V prvom rade ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľ svojou sťažnosťou napáda rozhodnutie krajského súdu, ktoré je výsledkom rozhodovania a rozhodnutia o väzbe, t. j. v tomto prípade nešlo o rozhodovanie vo veci samej, teda o vine a treste, resp. o trestnom obvinení.

Porušenie základného práva na rovnosť účastníkov v konaní zaručeného v čl. 47 ods. 3 ústavy (resp. v čl. 37 ods. 3 listiny) sťažovateľ odôvodnil tým, že všetci obvinení v tomto trestnom konaní okrem sťažovateľa sú stíhaní na slobode. Porušenia „*spravodlivého procesu*“ (základné právo zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa mal krajský súd dopustiť tým, že sa nevysporiadal s námietkou sťažovateľa vo vzťahu k nariadenému výkonu trestu vyhostenia.

Ústavný súd uvádza, že pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy (rovnako tak v čl. 36 ods. 1 listiny), ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane konštatoval (napr. I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, II. ÚS 151/09), že ide o všeobecné ustanovenie, ktoré upravuje základné právo na súdnu ochranu, a to vo vzťahu ku konaniu vo veci samej, a nevzťahuje sa na konanie o väzbe, na ktoré je aplikovateľné ustanovenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy (a čl. 8 ods. 2 a 5 listiny), ktoré je vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy (a k čl. 36 ods. 1 listiny) v pomere špeciality a sú v ňom implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania

s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy (resp. čl. 8 ods. 2 a 5 listiny) o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. čl. 36 ods. 1 listiny).

Rovnaké závery platia aj k sťažovateľom namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 47 ods. 3 ústavy a v čl. 37 ods. 3 listiny a to s prihliadnutím na špeciálne ustanovenia čl. 17 ústavy a čl. 8 listiny (obdobne napr. I. ÚS 323/06, I. ÚS 324/06).

Obdobne vo vzťahu k porušeniu práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd poznamenáva, že konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení a ani konaniami o občianskych právach alebo záväzkoch, ako to vyžaduje citovaný článok dohovoru. Väzobným konaním podľa názoru ústavného súdu nemôže dôjsť k porušeniu práv zaručených v čl. 6 ods. 1 dohovoru aj z dôvodu, že túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 5 dohovoru. Ústavný súd v tomto smere poukazuje aj na stabilnú rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej osobnú slobodu chráni čl. 5 dohovoru (napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva de Wilde et al. v. Belgicko z 18. júna 1971, AČ. 12, § 65, § 67, § 71 – § 77 etc.).

Článok 6 dohovoru upravuje právo na spravodlivý proces. Tento článok dohovoru sa teda zásadne nevzťahuje na konanie o väzbe, pre ktoré platí špeciálna, pokiaľ ide o procesné záruky poskytnuté osobe nachádzajúcej sa vo väzbe, v zásade prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na slobodu a bezpečnosť (napr. II. ÚS 15/05).

Sťažovateľ namietal porušenie základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy, rovnako tak v čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 listiny a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru rozhodnutím krajského súdu, ktorým zamietol jeho sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu, ktorým bola zamietnutá jeho žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, teda takým rozhodnutím všeobecného súdu, na ktoré sa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3

ústavy, rovnako tak čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 listiny ani čl. 6 ods. 1 dohovoru vecne nevzťahujú. Pretože neexistuje žiadna vecná súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím krajského súdu o väzbe a namietaným porušením označených článkov ústavy a dohovoru, je sťažnosť sťažovateľa v tejto časti zjavne neopodstatnená, a preto ju ústavný súd odmietol už na predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 ústavy a v čl. 8 ods. 2 listiny

Porušenie základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 ústavy a v čl. 8 ods. 2 listiny sťažovateľ žiadnym osobitným spôsobom neodôvodnil. Tvrdí však, že *„výsledky doteraz vykonaného vyšetrovania... nepreukázali, že by sťažovateľ akýmkoľvek spôsobom konania naplnil znaky objektívnej a subjektívnej stránky trestného činu, za ktorý je trestne stíhaný“*, a ďalej uvádza, že v jeho prípade *„nie sú splnené materiálne predpoklady dôvodov väzby... a... nie je preukázané, že by sa... podieľal na páchaní trestného činu, za ktorý mu bolo vznesené obvinenie“*. Sťažovateľ zastáva názor, že *„Uložený trest vyhostenia by svojou povahou v prípade jeho vykonania bránil obvinenému zúčastňovať sa úkonov trestného konania na území Slovenskej republiky, to však nemôže byť dôvodom jeho väzby...“*. Taktiež *„súd pri rozhodovaní o väzbe nevzal do úvahy, že sťažovateľ sa chce dobrovoľne podriadiť výkonu uloženého trestu, čo svedčí o jeho úmysle viesť riadny život a v budúcnosti nepáchať trestnú činnosť“*.

Vo vzťahu k námietke porušenia základného práva na osobnú slobodu ústavný súd poukazuje na to, že v zásade nie je tzv. „skutkovým súdom“, teda súdom, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu, ak by malo ísť o dokazovanie, ktoré by malo nahradiť dokazovanie nevykonané všeobecnými súdmi.

Ústavný súd vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje iba na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou

alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, pričom nesmie ísť o takú interpretáciu a aplikáciu právnych noriem, ktorá by bola arbitrárna alebo zjavne neopodstatnená (I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 228/05).

Okresný súd uznesením sp. zn. 41 T 144/2010 z 2. mája 2011 žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zamietol. Proti tomuto rozhodnutiu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej krajský súd napadnutým uznesením č. k. 7 Tos 23/2011-2132 z 10. mája 2011 rozhodol tak, že ju zamietol.

Krajský súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol:

„Napadnutým uznesením senát Okresného súdu Prešov... zamietol žiadosť obžalovaného M. B. o prepustenie z väzby na slobodu a súčasne neprijal písomný sľub M. B. na nahradenie väzby.

Proti tomuto uzneseniu... priamo do zápisnice o hlavnom pojednávaní zahlásil sťažnosť obžalovaný M. B., ktorú bližšie neodôvodnil.

Na základe podanej sťažnosti preskúmal krajský súd... správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj konanie týmto výrokom napadnutého uznesenia predchádzajúce a dospel k záveru, že sťažnosť obžalovaného nie je dôvodná...

V súlade so závermi prvostupňového súdu aj podľa názoru krajského súdu na základe doteraz zabezpečených dôkazov, vychádzajúc najmä z výpovedí svedkov policajtov..., ktorí sa podieľali dňa 27. 4. 2010 na kontrole motorových vozidiel vedených obvinenými D. B. a J. H., kde vo vozidle vedenom J. H. sa nachádzali aj obvinení M. B. a Y. D., ktorí mali pri sebe dve vysielačky, ako aj mapu, na ktorej bola vyznačená trasa zo štátnej hranice medzi SR a Ukrajinou smerom na R., ako aj z výpovedí ďalších svedkov vyplýva, že v inkriminovanom, čase v tomto mieste boli zadržaní aj dvaja štátni príslušníci Sýrie, traja príslušníci Indie, štyria obyvatelia Palestíny a dvaja štátni príslušníci Pakistanu, ako aj z ďalších v spise zhromaždených dôkazov ako sú výpovede spoluobvinených, či z prepisov telefónnych hovorov, tiež na základe čiastočne vykonaného dokazovania na hlavnom pojednávaní konanom 2. 5. 2011, možno urobiť záver o tom, že zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie a bola

podaná obžaloba, bol spáchaný, tento má znaky trestného činu a aj v tomto štádiu trestného stíhania sú tu dôvody na podozrenie, že ho spáchal aj obžalovaný M. B.

Od momentu (26. 1. 2011), keď krajský súd rozhodoval o sťažnosti obž. M. B. proti uzneseniu Okresného súdu Prešov sp. zn. 41 T 144/10 zo dňa 12. 1. 2010 sa dôkazná situácia podstatným spôsobom nezmenila, teda aj v tomto štádiu konania bol splnený tzv. materiálny predpoklad pre rozhodnutie o väzbe...

Krajský súd sa stotožnil aj so závermi prvostupňového súdu v tom smere, že v danom prípade existujú také konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu, že v prípade, ak bude obžalovaný ponechaný na slobode, sa bude vyhýbať trestnému stíhaniu alebo trestu, ktorý mu dôvodne hrozí. Dôvodom je jednak to, že obžalovaný je cudzím štátnym príslušníkom, ktorý nemá na území Slovenskej republiky trvalé bydlisko, no predovšetkým skutočnosť, že mu bol v inej trestnej veci pre rovnaký trestný čin uložený trest vyhostenia z územia Slovenskej republiky na dobu 10 rokov, teda, že bol daný dôvod väzby uvedený v ust. § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por. Nesporne aj trest, ktorý obž. M. B. v prípade uznania viny hrozí, túto obavu ešte zvyrazňuje.

Obava, že obžalovaný v prípade prepustenia na slobodu bude pokračovať v páchaní trestnej činnosti plynie najmä zo samotnej osoby obžalovaného, ktorý už bol v minulosti právoplatne odsúdený rozsudkom Okresného súdu Michalovce zo dňa 2. 9. 2010 sp. zn. 3 T 121/2010 pre zločin prevádzachstva podľa § 355 ods.2 písm. a) Tr. zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov, výkon ktorého bol podmienene odložený na skúšobnú dobu v trvaní štyroch rokov. Zároveň bol obžalovanému uložený aj trest vyhostenia z územia Slovenskej republiky na dobu 10 rokov. Tieto okolnosti aj podľa názoru krajského súdu zakladali dôvod väzby uvedený v § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Z uvedených dôvodov je potom podľa názoru krajského súdu rozhodnutie okresného súdu, ktorým žiadosť obžalovaného o prepustenie z väzby na slobodu v zmysle § 79 ods.3 Tr. zák. zamietol, v súlade so zákonom.

Za zákonné a správne považuje krajský súd i rozhodnutie súdu prvého stupňa o neprijatí písomného sľubu v zmysle § 80 ods. 1 písm. b) Tr. por., konštatujúc, že tento nie je v danom štádiu trestného stíhania vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti dostatočný.

Krajský súd ani v konaní, ktoré napadnutému uzneseniu predchádzalo, nezistil pochybenia, preto sťažnosť obžalovaného v zmysle § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. ako nedôvodnú zamietol. Stotožnil sa tiež s konštatovaním súdu prvého stupňa, že výkon trestu vyhostenia uložený obžalovanému v inej trestnej veci nebráni výkonu väzby v teraz stíhanej trestnej veci a to aj s poukazom na možnosti ukladania trestu v prípade uznania viny aj podľa § 41 ods. 3 resp. § 42 Tr. zák.“

V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajský súd jednoznačne uviedol, prečo uznesenie súdu prvého stupňa považoval za správne, a teda prečo sťažnosť sťažovateľa proti tomuto rozhodnutiu zamietol. Vyhodnotil existenciu všetkých zákonom vyžadovaných podmienok na ponechanie osoby sťažovateľa vo väzbe a tieto považoval za splnené.

Záveru o tom, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, že má znaky trestného činu a že existuje dôvodné podozrenie, že ho spáchal sťažovateľ, pritom oprel o v trestnom konaní vykonané dôkazy, ktoré vo svojom rozhodnutí jasne označil.

Zároveň krajský súd uviedol konkrétne skutočnosti odôvodňujúce obavu, že sa sťažovateľ bude vyhýbať trestnému stíhaniu alebo trestu (štátna príslušnosť sťažovateľa a jeho skoršie odsúdenie za rovnaký trestný čin), ako aj skutočnosti, z ktorých vyplýva dôvodná obava, že bude v trestnej činnosti pokračovať (s poukázaním na minulosť sťažovateľa, keď za rovnaký trestný čin už bol odsúdený).

Druhostupňový súd neopomenul zaoberať sa aj otázkou rozhodnutia okresného súdu o neprijatí písomného sľubu sťažovateľa, ktorým žiadal nahradiť väzbu a ktoré krajský súd považoval za správne.

Napokon sa vyjadril aj k námietke sťažovateľa, ktorou namietal, že uloženie trestu vyhostenia v inom trestnom konaní bráni jeho väzbe v tomto konaní. Krajský súd sa však s týmto názorom nestotožnil a poukázal na zákonnú úpravu, podľa ktorej možno v prípade sťažovateľa tomuto uložiť spoločný (§ 41 ods. 3 Trestného zákona), resp. súhrnný trest (§ 42 Trestného zákona). Týmto sa druhostupňový súd v podstate vysporiadal s touto sťažovateľovou námietkou, a to poukazom na možnosť zrušenia už uloženého trestu a uloženia spoločného alebo súhrnného trestu, preto nie je namieste tvrdenie sťažovateľa, že „... krajský súd neodôvodnil prednosť výkonu trestu pred výkonom väzby, pričom opak je

pravdou. Preto je napádané rozhodnutie krajského súdu arbitrárne... Krajský súd vôbec neodôvodnil námietku sťažovateľa týkajúcu sa porušenia zákona ohľadne nevykonania trestu vyhostenia.“

Sťažovateľ svoje tvrdenie o „prednosti“ výkonu uloženého trestu vyhostenia pred výkonom väzby podporil poukazom na rozhodnutie ústavného súdu (III. ÚS 79/00 z 31. mája 2001), z ktorého vyplýva záver, že pokiaľ dôjde k stretu právoplatne uloženého trestu odňatia slobody v jednej trestnej veci s podmienkami väzby v inej trestnej veci, jednoznačne má prednosť výkon trestu odňatia slobody. Žiadnym, pre rozhodnutie ústavného súdu relevantným a presvedčivým spôsobom sťažovateľ neodôvodnil svoje presvedčenie, že *„trest vyhostenia je formou trestu odňatia slobody a preto má prednosť pred väzbou“*. Väzbu je potrebné považovať za procesné opatrenie, ktorého účelom je zabezpečiť osobu obvineného pre trestné konanie a výkon trestu. Za výkon trestu ju však nemožno považovať, pretože nemá sankčnú povahu ani výchovné poslanie. Jej spoločným znakom s trestom odňatia slobody je však pozbavenie osobnej slobody dotknutej osoby. Ak teda dôjde k stretu výkonu väzby a výkonu trestu odňatia slobody svojou povahou spočívajúcou v konečnom dôsledku v pozbavení osobnej slobody, sú tieto inštitúty „zlučiteľné“, čo však logicky neplatí o strete výkonu väzby a trestu vyhostenia. Z tohto hľadiska ústavný súd túto argumentáciu sťažovateľa nemohol akceptovať.

Z rozhodnutia krajského súdu nevyplýva ani to, čo tvrdí sťažovateľ vo svojej sťažnosti, t. j. že uložený trest vyhostenia by mu svojou povahou v prípade jeho vykonania bránil zúčastňovať sa úkonov trestného konania na území Slovenskej republiky, čo však nemôže byť dôvodom väzby. Toto tvrdenie ústavný súd považuje za názor sťažovateľa, ktorý však vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu krajského súdu nepovažuje za relevantný.

Keďže úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd, nemôže zasahovať do ich skutkových a právnych záverov, ak ich z danej perspektívy možno

pokladať za udržateľné. A práve aj v tomto smere sa rozhodnutie krajského súdu z hľadiska sťažovateľovej námietky javí ako akceptovateľné.

Z tohto hľadiska treba považovať pozbavenie osobnej slobody sťažovateľa za zákonné, pretože sa udialo v súlade s konaním ustanoveným v zákone, na základe rozhodnutia príslušného súdu a z dôvodov uvedených v zákone.

Ústavný súd teda nezistil taký výklad relevantných ustanovení procesného predpisu upravujúceho postup v trestnom konaní v označenom rozhodnutí krajského súdu a ich uplatnenie vo veci sťažovateľa, ktorý by mohol vyvolať nezlučiteľné účinky s ústavou. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti, arbitrárnosti názoru alebo svojvôli krajského súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným.

Vzhľadom na tieto dôvody ústavný súd vyslovil, že sťažnosť sťažovateľa je aj v tejto časti namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 ústavy a v čl. 8 ods. 2 listiny zjavne neopodstatnená, a preto ju odmietol už na predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

3. K namietanému porušeniu čl. 2 ods. 2 ústavy a čl. 2 ods. 2 listiny

Ústavný príkaz konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, vyjadrený v čl. 2 ods. 2 ústavy, ale tiež aj v čl. 2 ods. 2 listiny zaväzuje všetky orgány verejnej moci vrátane všeobecných súdov. Tento ústavný príkaz zaväzuje orgány verejnej moci pri ich akejkolvek činnosti a zvlášť vtedy, ak výkonom svojich kompetencií poskytujú ochranu základným právam a slobodám fyzických osôb a právnických osôb rešpektujúc pritom princípy právneho štátu (čl. 1 ods. 1 prvá veta ústavy).

Vzhľadom na to, že ústavný súd v rámci konania o tejto sťažnosti porušenie konkrétne označených základných práv zaručených ústavou, listinou a práva zaručeného dohovorom ako prejav porušenia generálneho ústavného príkazu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, nezistil, sťažovateľom namietaným porušením ustanovenia čl. 2 ods. 2 ústavy a čl. 2 ods. 2 listiny sa už nezaoberal.

Pretože sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, neprichádzalo do úvahy rozhodovanie ústavného súdu o ďalších požiadavkách sťažovateľa (zrušenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu, vrátenie mu veci na ďalšie konanie a priznanie náhrady trov konania), rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2011